

SUNNMØRE
KONTROLLUTVALSEKRETARIAT IKS

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 07.05.2013

SAK 12/13
BREV FRÅ BYSTYREGRUPPEN I ÅLESUND ARBEIDERPARTI

Som vedlegg følger:

- Brev frå bystyregruppen i Ålesund arbeiderparti datert 14.03.2013, vedlagt følger også klage på bystyrets vedtak i sak 030/12 – Kommunale eiendommer – fastsetting av husleie underskrevet av 4 bystyrerepresentanter.

I brevet går det fram at bystyregruppen ikke har tillit til leder av kontrollutvalget i denne saken. Det å uttrykke mistillit/manglende tillit til en utvalgsleder er en tung problemstilling og trenger en begrunnelse i samsvar med det.

Den manglende tilliten skal i stor grad ha sin bakgrunn i at det som blir kalla manglende forståelse og innsikt i kontrollutvalgets oppgave. Det vises til at påstanden om at kontrollutvalget ikkje skal blande seg borti pågående politiske prosesser er direkte misvisende. Det går også fram av brevet at lederen ved sin stemmegiving i bystyret har satt seg utenfor den videre behandlingen i kontrollutvalget.

I kontrollutvalgets møte 7. juni gjorde kontrollutvalget følgende enstemmige vedtak:

På bakgrunn av rådmannens opplysning om at en sak om dette temaet vil bli fremmet for bystyret, vil kontrollutvalget stille seg avventende.

Kontrollutvalgets leder var ikke tilstede på dette møtet.

Bakgrunnen for kontrollutvalgets vedtak kunne trolig være at saken ikkje var moden for noen behandling og at kontrollutvalget ikkje ville blande seg inn i pågående prosesser. Det å stille seg avventende er heller ikke noen garanti for at saken ville bli behandlet på et senere tidspunkt. Det ligger i rollen til kontrollutvalget at utvalget i all hovedsak skal vente med å ta opp en sak til alle andre instansar har sagt sitt. Utan en slik tilnærming vil en risikere å få en saksbehandling der viktige opplysninger ikke er tilstede når saken skal utredes.

I kontrollutvalgboka side 23 som omhandler rollene til kontrollutvalget går følgende fram:

Enkeltrepresentantar frå kommunestyret kan ikkje påleggje kontrollutvalet oppgåver. I slike tilfelle er det ikkje påkravd at kontrollutvalet realitetsbehandlar saka.

I dette tilfelle forelå det ikke noen bestilling fra bystyret, men frå en enkeltrepresentant. Det vises forøvrig til kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg § 4, jf også kommunaldepartementet sine merknader til forskriften.

Når det gjelder problemstillingen at lederen ved sin stemmegiving i bystyret har satt seg utenfor den videre behandlingen i kontrollutvalget, må dette bli en politisk vurdering.

Kontrollutvalget må drøfte hvordan en skal forholde seg til den reiste mistilliten. Ettersom kontrollutvalget er bystyrets eget kontrollorgan og bare underlagt dette, kan det være en mulighet å oversende saken til bystyret for en avklaring der.

Det blir ikke lagt fram forslag til vedtak.

Harald Rogne
daglig leder

Ålesund arbeiderparti
Bystyregruppen
V/Svein-Rune Johannessen
Jomarka 20
6012 Ålesund

Ålesund 14. mars 2013

Kontrollutvalget for Ålesund

Subsidiering av husleie for Ålesund kunstforening

Undertegnede varslet kontrollutvalget i mai 2012 om at en burde se på saken, noe kontrollutvalget så langt ikke har gjort. Leder for kontrollutvalget har uttalt i Sunnmørsposten:

«Vi vil ikke blande oss inn i den politiske behandlingen av saken, men tar deres avgjørelse til etterretning»

Denne uttalelsen kan ikke tolkes på annen måte enn at lederen for kontrollutvalget har manglende forståelse og innsikt i oppgaven til kontrollutvalget. At utvalget ikke bør blande seg bort i pågående politiske prosesser er direkte misvisende. Bystyret er også underlagt loven, og kontrollutvalgets tilsynsrolle.

Leder for kontrollutvalget, som den eneste av kontrollutvalgets medlemmer, stemte også for vedtaket i bystyret 7. mars 2013. Gjennom sin stemmegivning går han god for at vedtaket, og den forutgående historien som dette bygger på er korrekt. Dette fordi punkt 1 i bystyrets vedtak nettopp legger til grunn at de nødvendige politiske vedtak har vært fattet, og derved gitt hjemmel for de enorme subsidiene av husleien som Ålesund kunstforening over flere tiår har mottatt.

Han har derfor, slik vi ser det, satt seg selv utenfor den videre behandling av denne saken i kontrollutvalget. Vi har på dette grunnlag ikke tillit til leder for kontrollutvalget i denne saken.

Med vennlig hilsen

Svein-Rune Johannessen

Gruppeleder

Kopi: Bystyregruppa

Svein-Rune Johannessen

Jomarka 20

6012 Ålesund

Ålesund 13. mars 2013

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkeshuset

6404 Molde

Klage på bystyrets vedtak i sak 030/13 – Kommunale eiendommer – fastsetting av husleie

I bystyrets møte torsdag 7. mars, ble det vedtatt:

- «1. Ålesund bystyre viser til tidligere vedtatte prinsipper for fastsetting av husleie for bygninger som er i bruk til kommunal tjenesteproduksjon og fastholder prinsippene slik de går fram av vedlegg.
2. Ålesund bystyre presiserer at framleie av lokaler skal gjelde for kortsiktige leieforhold, og ber om at Ålesund kommune sin leieavtale med Aalesund Kunstforening om lokaler i Parken Kulturhus fra 1.1.2014 bli inngått mellom ÅKE og Aalesund Kunstforening.
3. Avtalen skal indeksreguleres årlig «

Vedtaket påklages herved, jf kommuneloven § 59. Vi mener at vedtaket bygger på feil premisser, jf punkt 1 i vedtaket.

I vedtaket er det vist til at det er vedtatt prinsipper for fastsetting av husleie for bygninger som er i bruk til kommunal tjenesteproduksjon og fastholder prinsippene slik de går fram av vedlegg. Vi kan ikke se at denne forutsetningen er korrekt. Når en leser vurderingen i saksfremlegget, hevdes det:

«Kulturvirksomhetene fikk fullmakt (i 2003) til å stå for videre utleie/fremleie til enkeltbrukere/leietakere. Dette prinsippet ble nedfelt også i det vedtak som ble fattet»

Vi har etterlyst dette vedtaket ved flere anledninger, både i formannskap og bystyre, men så langt har vi ikke mottatt noen form for dokumentasjon. Vi mener derfor at bystyret her bygger på en feil forutsetning. Det aktuelle prinsippet ble i sin tid foreslått i en delrapport fra en undergruppe for internhusleie, og som var vedlegg til en bystyresak om prinsipper for fastsetting av leie for bygninger som er i kommunal tjenesteproduksjon. Så langt vi kjenner til ble hovedrapporten ikke vedtatt, men tatt til orientering. Når det gjelder delrapportene går det sågar fram at konklusjonen i innstillingen til bystyresaken at:

«Det legges ikke opp til at bystyret skal fatte vedtak om innholdet i rapportene fra undergruppene for internhusleie og undervisning. Disse rapportene vil danne utgangspunkt for det videre arbeid med de spørsmålene rapportene omhandler»

Vi legger til grunn at det aktuelle forslaget, i en delrapport som var lagt frem som arbeidsforslag, og som det ikke var meningen at bystyret skulle gjøre vedtak om, ikke ble vedtatt. Dermed bygger vedtaket i sak 030/13 på feil premisser og må oppheves og sendes tilbake for ny utgreiing av administrasjonen.

Videre påstås det i innstillingen at det i leieprisen inngår noen forpliktelser for kunstforeningen, som å drive kafe og la publikum få tilgang til å se kunsten- altså det som kalles foajedrift. Men i husleieavtalen er ikke foajedrift nevnt med ett eneste ord- bortsett fra at det vises til egen avtale. Og i foajedrftsavtalen presiseres det at fastsetting av husleie ikke omfattes av denne. Der går det også frem at godtgjørelsen for foajetjenesten (som i seg selv er inntektsbringende), er at kunstforeningen får disponere hele Parken kulturhus en dag i året.

Det er vanskelig å forstå ovenstående på annen måte enn at husleieavtale og foajedrftsavtale er to separate avtaler som ikke har noe med hverandre å gjøre. Vi kan derfor ikke se at det foreligger dokumentasjon for påstanden i saka om at foajedriften skal godtgjøres med redusert husleie. Det finnes heller ingen dokumentasjon på at det finnes politisk vedtak som gir hjemmel for å gjøre en slik kobling.

I denne saken er det grunn til å tro at Ålesund kunstforening mottar mange hundretusener i subsidiert husleie årlig. Siden 1997 er det antagelig snakk om tosifferet millionbeløp. Kultursektoren på sin side har betalt et langt høyere beløp i leie til Ålesund kommunale eiendom KF, enn de har tatt inn for fremleie til kunstforeningen. Disse subsidiene mangler således dokumentasjon på at de er inngått med bakgrunn i lovlig hjemmel. Ålesund bystyre har i sitt vedtak 7. mars lagt til grunn at denne dokumentasjon finnes, uten at den er forelagt verken bystyre eller klagerne, på tross av at den har vært etterspurt ved flere anledninger.

Når kultursektoren forfordeler en spesiell frivillig organisasjon med slike enorme beløp i støtte som det her er tale om, må en ha visshet for at alt er foregått på lovlig måte, noe vi ikke kan se er dokumentert.

Det anmodes om at fylkesmannen i Møre og Romsdal opphever bystyrets vedtak i sak 030/13 og at saken derved underlegges ny behandling.

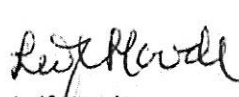
Med vennlig hilsen

Svein-Rune Johannessen

Bystyrerep/AP

Kirsti Dale

Bystyrerep/V

Leif Hovde

Bystyrerep/Krf

Anders Lindbeck

Bystyrerep/SV

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 07.05.2013

**SAK 13/13
TILSYNSRAPPORT OM HJELPETILTAK VED BARNEVERNTENESTA I
ÅLESUND, YTRE BYDEL FRA 2011**

Som vedlegg følger:

- Rapport frå tilsyn med undersøkingar og evaluering av hjelpetiltak ved Barneverntenesta i Ålesund, ytre bydel 2011

I dette kontrollsystemet er avvik krav som er gitt i eller i tråd med lov eller forskrift og som ikke er oppfylt. Merknad er forhold som ikke er i strid med krav som er fastsett i eller i tråd med lov og forskrift, men der tilsynsorganet finner grunn til å peke på forbedringspotensiale.

I tilsynsrapporten er det avdekket to avvik.

Avvik 1:

«Ålesund kommune sikrar ikkje at alle barnevernsundersøkingane vert gjennomført i tråd med regleverket.»

Avviket gjelder Barnevernslova §§ 4-3 og 6-3, forvaltningslova og internkontrollforskrifta. Nærmere spesifikasjon går fram av 4 kulepunkt side 5.

Avvik 2:

«Ålesund kommune sikrar ikkje at alle iverksette hjelpetiltak vert evaluert i tråd med regelverket.»

Avvikene gjelder Barnevernslova §§ 4-5 og 6-3, forvaltningslova og internkontrollforskrifta. Nærmere spesifikasjon går fram av 4 kulepunkt side 5.

Ettersom rapporten ikke er av ny dato er det ønskelig at administrasjonen orienterer om avvika nå er lukket.

Det blir ikke gitt tilråding til vedtak.

Harald Rogne
daglig leder

HELSETILSYNET
tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Rapport frå tilsyn med undersøkingar og evaluering av hjelpetiltak ved Barneverntenesta i Ålesund, ytre bydel 2011

Adressa til verksemda: Ålesund kommune,
Postboks 1521, 6025 Ålesund

Tidsrom for tilsynet: 08.02.11 - 23.06.2011

30.06.2011

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Samandrag

1. Innleiing

2. Omtale av verksemda – særlege tilhøve

3. Gjennomføring

4. Kva tilsynet omfatta

5. Funn

6. Vurdering av styringssystemet i verksemda

7. Regelverk

8. Dokumentunderlag

9. Deltakarar ved tilsynet

Samandrag

Denne rapporten gjer greie for avvika som vart påpeikte innanfor dei reviderte områda. Systemrevisjonen gjaldt følgjande område:

Den kommunale barneverntenesta sitt arbeid med undersøkingar, jf. barnevernslova § 4-3 evaluering av hjelpetiltak for heimebuande barn, jf. barnevernslova § 4-5.

Barns rett til medverknad står sentralt og er undertema for begge hovudtema. Medverknad vil i denne samanhengen seie barnets rett til å bli informert, og til å uttale seg, jf barnevernslova § 6-3.

Det vart gitt to avvik:

1. Ålesund kommune sikrar ikkje at alle barnevernsundersøkingane vert gjennomført i tråd med regelverket.
2. Ålesund kommune sikrar ikkje at alle iverksette hjelpetiltak vert evaluert i tråd med regelverket.

Dato: 23.06.11

Berit Roll Elgsaas
revisjonsleiar

Liv Torild Karlsvik
revisor

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter systemrevisjon ved Barneverntenesta i Ålesund, ytre bydel i perioden 08.02.11 - 23.06.2011. Revisjonen går inn som ein del av den planlagde tilsynsverksemda hos Fylkesmannen i dette året, og er ein del av eit landsomfattande tilsyn, gjennomført etter oppdrag frå Helsetilsynet.

Fylkesmannen har fullmakt til å føre tilsyn med barneverntenesta etter lov om barneverntenester § 2-3b.

Formålet med systemrevisjonen er å vurdere om verksemda gjennom internkontrollen tek hand om ulike krav i lovgivinga. Revisjonen omfatta undersøking av:

- kva tiltak verksemda har for å avdekkje, rette opp og førebyggje brot på lovgivinga innanfor dei tema tilsynet omfattar
- om tiltaka blir følgde opp i praksis og om nødvendig korrigererte
- om tiltaka er gode nok for å sikre at lovgivinga blir følgd

Ein systemrevisjon blir gjennomført ved å granske dokument, ved intervju og andre undersøkingar.

Rapporten omhandlar avvik og merknader som er avdekte under revisjonen og gir derfor inga fullstendig tilstandsvurdering av det arbeidet verksemda har gjort innanfor dei områda som tilsynet omfatta.

- **Avvik** dreier seg om at krav som er gitt i eller i medhald av lov eller forskrift, ikkje er oppfylte
- **Merknad** er forhold som ikkje er i strid med krav som er fastsette i eller i medhald av lov eller forskrift, men der tilsynsorganet finn grunn til å peke på betringspotensial

2. Omtale av verksemda – særlege tilhøve

Ålesund er med sine 43670 innbyggjarar den største kommunen i Møre og Romsdal.

Barneverntenesta er delt i to bydelar, ytre og indre bydel. Ytre bydel, som dette tilsynet har omfatta, har ei barnevernsteneste med 14,75 fagstillingar og 2 merkantile stillingar. Tenesta er inndelt i tre team; mottak/undersøking, frivillige hjelpetiltak og plasserte barn (omsorgsgruppa). Pr 31.12.10 var det 184 barn som fekk hjelpetiltak i bydelen, og 51 barn var under omsorg av barnevernet. Det vart avslutta 57 undersøkingar andre halvår 2010.

Fylkesmannen hadde i 2008 tilsyn med Ålesund kommune på grunn av stor andel fristbrot for gjennomføring av barnevernsundersøkingar. Frå og med 2009 har Ytre bydel ikkje hatt fristbrot.

Ålesund kommune har stort fokus på førebyggjande arbeid og har utvikla tiltak for tidleg intervensjon, m.a. V-I-T-grupper. Det er utarbeidd informasjonsmateriale som er tilgjengeleg på kommunen si nettside.

Det er eit uttalt mål for barneverntenesta å snakke med dei barna saka gjeld.

3. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfatta følgjande aktivitetar:

Revisjonsvarsel vart sendt ut 08.02.11. Oversikt over dokument som verksemda har sendt over i samband med tilsynet, er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Opningsmøte vart halde 04.05.11.

Intervju

7 personar vart intervjuja.

Oversikt over dokumentasjon som vart gjennomgått under revisjonsbesøket, er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Sluttmøte vart halde 10.05.11.

4. Kva tilsynet omfatta

Det er to hovudtema for dette tilsynet:

Den kommunale barneverntenesta sitt arbeid med

undersøkingar, jf. barnevernslova § 4-3

evaluering av hjelpetiltak for heimebuande barn, jf. barnevernslova § 4-5.

Barns rett til medverknad står sentralt og er undertema for begge hovudtema. Medverknad vil i denne samanhengen seie barnets rett til å bli informert, og til å uttale seg.

5. Funn

Det vart gitt to avvik:

Avvik 1:

Ålesund kommune sikrar ikkje at alle barnevernsundersøkingane vert gjennomført i tråd med regelverket.

Avvik frå følgjande krav frå styresmaktene:

- Barnevernslova § 4-3 og 6-3
- Forvaltningslova
- Internkontrollforskrifta

Avviket byggjer på følgjande:

- Barneverntenesta sikrar ikkje at barn sine synspunkt kjem fram og vert lagt vekt på i alle sakene.
- Barneverntenesta skriv oppsummeringsrapportar i nokre saker, men ikkje alle. Men det er ikkje ei systematisk sikring av at det alltid vert gjort ei skriftleg og heilskapleg vurdering av situasjonen ved avslutting av undersøkinga.
- Ut over å kontrollere tidsbruken for gjennomføring av undersøkingane, formidla barneverntenesta at dei ikkje har kapasitet til å kontrollere korleis undersøkingane faktisk vert gjennomført.
- Ved innhenting av opplysningar, tek barneverntenesta utgangspunkt i ei standard punktliste og vurderer kva opplysningar som er nødvendige i den enkelte saka. Det vert som regel innhenta skriftleg samtykke og foreldra vert forklart (munnleg) kva opplysningar som skal innhentast. I saksmappene var det fleire eksempel på at samtykke til innhenting av opplysningar, men det går ikkje fram av desse kva opplysningar som skulle innhentast; her låg berre standardlista. Det manglar altså dokumentasjon av kva det faktisk er gitt samtykke til å innhente opplysningar om.

Kommentar:

I arbeidet med undersøkelsen og evaluering av hjelpetiltak må det legges til grunn at de ansatte i barneverntjenesten sørger for nødvendig dokumentasjon av sitt arbeid. Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i barnevernloven, jf barnevernloven § 6-1 første ledd. Etter forvaltningsloven § 11 d skal muntlige opplysninger av betydning for saken så vidt mulig nedtegnes eller protokolleres. Videre forutsetter §§ 17 og 18 indirekte skriftlighet for at partene skal kunne gjøre seg kjent med sakens opplysninger og sakens dokumenter. Det hører med til god forvaltningsskikk å sørge for tilstrekkelig journalføring og arkivering så man kan gjøre rede for hva man har gjort i saken. Det fremgår ikke av loven hva som skal nedtegnes, dette må bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Det er imidlertid viktig at barneverntjenesten har nedfelt det som kan ha betydning for videre utredning og tiltak og som bidrar til at partene kan ivareta sine rettigheter i saken. I brev av 6. juli 1993 med overskriften "Journalføring" fra BFD, understreker departementet

viktigheten av å oppbevare opplysninger for ettertiden, både med tanke på at det kan komme nye meldinger i saken, og av hensyn til den personen saken gjelder og eventuelt senere erstatningssaker.

Som hovedregel er det barnets foreldre som har samtykkekompetanse. Er barnet over 15 år og forstår hva saken gjelder kan det opptre som part, slik at samtykke vil være nødvendig både fra foreldrene og barnet, jf. § 6-3 annet ledd. Et samtykke skal være informert og bør skriftliggjøres i en samtykkeerklæring. Den eller de som samtykker skal vite hvilke opplysninger som videreformidles, hvem opplysningene videreformidles til og hva opplysningene skal brukes til. Barneverntjenesten må orientere partene om at samtykket når som helst kan trekkes tilbake. For å legge til rette for brukermedvirkning og samarbeid bør barneverntjenesten alltid tilstrebe å oppnå samtykke fra foreldrene og eventuelt barnet, jf. § 6-4 første ledd.

(Kommentarane er henta frå Statens helsetilsyn sin rettleiar for dette tilsynet.)

Avvik 2:

Ålesund kommune sikrar ikkje at alle iverksette hjelpetiltak vert evaluert i tråd med regelverket.

Avvik frå følgjande krav frå styresmaktene:

- Barnevernslova §§ 4-5 og 6-3
- Forvaltningslova
- Internkontrollforskrifta

Avviket byggjer på følgjande:

- Det vert ikkje laga tiltaksplan (eller anna dokument) som viser mål med tiltaka og plan for evaluering av tiltaka, i alle sakene. Kommunen rapporterte at pr 31.12.10 mangla det tiltaksplan for 111 barn med hjelpetiltak (av totalt 184, dvs for ca 60 %). I intervju anslo tilsette at det mangla tiltaksplan for om lag halvparten av barna.
- I saksmappene var det fleire eksempel på tiltaksplanar med målformuleringar som er vanskeleg å evaluere. Det vart heller ikkje alltid opplyst kor ofte tiltaka skulle evaluerast eller kva evalueringa skulle innehalde.
- Barneverntenesta sikrar ikkje at barn sine synspunkt kjem fram og vert lagt vekt på i alle sakene.

- Barneverntenesta sikrar ikkje at det alltid vert gjort ei skriftleg og heilskapleg vurdering av situasjonen ved avslutting av evalueringa.
- Barneverntenesta har ikkje noko system for å kontrollere om evalueringane vert gjennomført i tråd med regelverket.

Kommentar:

Barnevernloven § 4-5 stiller krav om at barneverntjenesten utarbeider en tidsavgrenset tiltaksplan når det treffes vedtak om hjelpetiltak for det enkelte barn. I forarbeidene understreker departementet viktigheten av å unngå at barn i lang tid mottar hjelpetiltak som ikke fungerer etter sitt formål, jf. Ot.prp. nr. 69 (2008-2009). § 4-5 presiserer nå at barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak eller om det er grunnlag for omsorgsovertagelse. Tiltaksplanen skal sikre at oppfølgingen skjer planmessig og målrettet.

Barnevernloven § 4-5 forutsetter at tiltaksplanen skal være skriftlig og at den gir en oversikt over hvilke tiltak som skal settes i verk. Det er viktig at tiltaksplanen gir klare og konkrete målsettinger for tiltaket og kriterier for hvordan målene skal nås.

(Frå Statens helsetilsyn sin rettleiar for dette tilsynet.)

6. Vurdering av styringssystemet i verksemda

Kommunens internkontrollsystem sikrar at kommuneleiinga får rapport om situasjonen i barneverntenesta gjennom tertialrapportar frå einingsleiar. I tillegg vert halvårsrapportane til fylkesmannen/BLD lagt fram for leiinga.

Det er laga fleire prosedyrar for korleis arbeidet skal utførast, m.a. for undersøkingar og iverksetting av hjelpetiltak. Gjennom intervju kom det fram at rutinane er kjent for dei tilsette og vert brukt, særleg av nytilsette. Fleire av rutinane er frå 2004.

Gjennom intervju kom det fram at tenesta/leiinga har stort fokus på at undersøkingane skal gjennomførast innan fristen. Tilsette var imidlertid uroa for at dette i nokre tilfelle kan gå ut over kor grundig undersøkingane vert utført.

Tenesta formidla at dei ikkje har kapasitet til å kontrollere om prosedyrane faktisk vert følgt. Det er heller ikkje noko system som tilsette nyttar for å rapportere dersom prosedyrane ikkje vert følgt.

Tilsynet har også funne at barneverntenesta sine vurderingar ikkje vert dokumentert i alle undersøkingane og evalueringane av hjelpetiltak. Dette fører til at det er vanskeleg å etterprøve kvifor barneverntenesta har handla som den har gjort i dei ulike sakene.

Fylkesmannen finn med dette at særleg kommunen sine kontroll- og korrigeringsystem ikkje fungerer i tråd med internkontrollforskrifta sine intensjonar.

7. Regelverk

- FNs barnekonvensjon
- Forvaltningslova
- Barnevernslova
- Føresegn om internkontroll i barneverntenesta

8. Dokumentunderlag

Dokumentasjon frå verksemda knytt til den daglege drifta og andre viktige forhold som vart send over under førebuingane av revisjonen:

- organisasjonskart
- rutinar for undersøkingar og iverksetting av hjelpetiltak
- delegasjonsreglement
- driftsavtale 2010
- oversikt over tilsette i barneverntenesta
- årsrapport 2010
- driftsavtale 2011
- brev om systemkontroll 02.06.10 (intern kontroll)
- kompetanseplan 2008-2011
- liste over barn med undersøkingar 2H2010
- liste over heimebuande barn med aktive hjelpetiltak 2H2010
- infobrosjyre om småbarnsteamet
- infobrosjyre om psykiatrisk sykepleier
- infobrosjyre om heimkonsulent

- infobrosjyre om PMTO
- infobrosjyre om familieveiledning
- infobrosjyre om V-I-T
- infobrosjyre om barnevernet

Dokumentasjon som vart gjennomgått under revisjonsbesøket:

- referatbok frå møte i tiltaksgruppa
- fleire rutinar som omtalar temaet (lister opp dei vi ikkje hadde frå før):
 - mottak og avklaring av melding til barnevernet
 - avklaring av melding ved mistanke om seksuelle overgrep
 - skriftlig utforming av vedtak etter barnevernsloven § 4-4
 - henlegging av barnevernssaker
 - rutiner for overføring av barnevernssaker mellom bydelene
- 10 saker med undersøking siste halvår
- 10 saker med iverksette hjelpetiltak siste halvår

Korrespondanse mellom verksemda og Fylkesmannen:

- Diverse e-post med program og nærare om den praktiske gjennomføringa av tilsynet

9. Deltakarar ved tilsynet

Tabellen under gir ei oversikt over deltakarane på opningsmøte og sluttmøte, og over kva personar som blei intervjua.

Namn	Funksjon / stilling	Opningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Liv Stette	Kommunalsjef		X	X
Harald Endresen	Rådmannens stab, bestiller-enheten	X		X
Reidun Vikan	Enhetsleder fag- og forvaltningsenheten	X		
Solveig Ekremsvik	Virksomhetsleder	X	X	X
Vivian Dyb	Teamleder	X	X	X
Kristin Berntsen	Kurator/faglig ansvarlig tiltak	X	X	X

Rose Edvardsen	Kurator		X	X
Jannecke	Kurator		X	X
Haukeberg				
Connie	Kurator	X	X	X
Nerheim				
Julie Johansen	Kurator			X
Sylvia Våge	Virksomhetsleder, indre bydel			X
Bodil F. Hansen	Teamleder, indre bydel			X

Frå tilsynsorganet deltok:

Liv Torild Karlsvik, Eli Karin Walle og Berit Roll Elgsaas.

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 07.05.2013

**SAK 14/13
RAPPORT FRA TILSYN ÅLESUND KOMMUNE, SØKNAD OM ØKONOMISK
STØNAD FRA PERSONER MED FORSØRGERANSVAR FOR BARN 2012**

Som vedlegg følger:

- Rapport fra tilsyn Ålesund kommune søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn 2012

I dette kontrollsystemet er avvik krav som er gitt i eller i tråd med lov eller forskrift og som ikke er oppfylt. Merknad er forhold som ikke er i strid med krav som er fastsett i eller i tråd med lov og forskrift, men der tilsynsorganet finner grunn til å peke på forbedringspotensiale.

I tilsynsrapporten er det avdekket to avvik.

Avvik 1:

«Ålesund kommune sikrer ikke at relevante opplysninger om barnas situasjon etterspørres og fanges opp i kartleggingsfasen i alle saker.»

Avvik 2:

«Ålesund kommune sikrer ikke at det foretas individuelle vurderinger ved behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn i alle saker»

Avvikene gjelder Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §§ 18 og 19, jf. §§ 4 og 5 samt § 41 jf. forvaltningsloven § 17. Nærmere spesifisering går fram av 16 kulepunkt på sidene 5, 6 og 7

Det blir ikke lagt fram tilråding til vedtak.

Harald Rogne
dagleg leiar

HELSETILSYNET
tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Rapport fra tilsyn Ålesund kommune søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn 2012

Virksomhetens adresse: Postboks 1521, 6025
Ålesund
Tidsrom for tilsynet: 28.6.2012 – 29.10.2012

19.11.2012

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Sammendrag

1. Innledning

2. Beskrivelse av virksomheten - spesielle forhold

3. Gjennomføring

4. Hva tilsynet omfattet

5. Funn

6. Regelverk

7. Dokumentunderlag

8. Deltakere ved tilsynet

Sammendrag

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte i perioden 28.6.2012 – 29.10.2012 tilsyn med Ålesund kommune/Nav Ålesund. Tilsynet, som ble utført som

systemrevisjon, omfattet behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar med barn.

Revisjonene var avgrenset til to hovedområder:

- Om kommunen sikrer at det foretas forsvarlig kartlegging ved behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar
- Om kommunen sikrer at det foretas forsvarlige vurderinger ved behandling av økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar

Det ble gitt to (2) avvik, og ingen merknader under revisjonen.

Avvik 1:

Ålesund kommune sikrer ikke at relevante opplysninger om barnas situasjon etterspørres og fanges opp i kartleggingsfasen i alle saker

Avvik 2:

Ålesund kommune sikrer ikke at det foretas individuelle vurderinger ved behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn i alle saker

Aase Årsbog Dyrset
revisjonsleder

Oddhild Johnsen
revisor

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter systemrevisjon i Ålesund kommune i perioden 28.6.2012 –29.10.2012. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet i inneværende år, og er en del av et landsomfattende tilsyn, gjennomført etter oppdrag fra Statens helsetilsyn.

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med sosialtjenesten etter Lov om sosiale tjenester i nav § 9.

Formålet med systemrevisjonen er å vurdere om virksomheten ivaretar ulike krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll. Revisjonen omfattet undersøkelse om:

- hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema tilsynet omfatter
- tiltakene følges opp i praksis og om nødvendig korrigeres
- tiltakene er tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes

En systemrevisjon gjennomføres ved granskning av dokumenter, ved intervjuer og andre undersøkelser.

Rapporten omhandler avvik og merknader som er avdekket under revisjonen og gir derfor ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor de områder tilsynet omfatter.

- **Avvik** er mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift
- **Merknad** er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten finner grunn til å påpeke mulighet for forbedring

2. Beskrivelse av virksomheten - spesielle forhold

Ålesund kommune er den største byen i Møre og Romsdal og har om lag 44.700 innbyggere. Nav Ålesund ble etablert 2009, og kommunen har to likeverdige Nav-kontor, Sentrum og Moa. Deling av grenser følger etablerte grenser for deling i Ålesund kommune, og bruker sin folkeregistrerte adresse skal ligge til grunn for kontortilhørighet.

Nav-kontorene i Sentrum og Moa har en felles leder, og hvert kontor blir ledet av en avdelingsleder som har daglig personalansvar, økonomiansvar og ansvar for resultatoppnåing etter delegasjon fra leder Nav Ålesund.

Hvert kontor har mottaksteam og oppfølgingsteam, og hvert team har teamkoordinator, uten at den personen har et fagansvar men kun et koordineringsansvar. Økonomiteam er felles for hele Nav Ålesund. Teamet har koordinator og arbeidsoppgaver knyttet til begge kontora, og har arbeidsplassering i begge kontora for å få nærhet til oppfølgingsteamene.

Tjenestemottakere er fordelt til veileder etter fødselsdato.

3. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Revisjonsvarsel ble utsendt 28.6.2012. Oversikt over dokumenter virksomheten har oversendt i forbindelse med tilsynet er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Åpningsmøte ble avholdt 18.9.2012.

Intervjuer

9 personer ble intervjuet.

Oversikt over dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket er gitt i kapitlet

Dokumentunderlag.

Sluttmøte ble avholdt 19.9.2012.

4. Hva tilsynet omfattet

Det ble ført tilsyn med Nav Ålesund sin behandling av søknader om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar, dvs. §§ 18 og 19 i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Tilsynet var avgrenset til området forsvarlig behandling, med vekt på om kommunen sikrer at søkers og barnas situasjon kartlegges i tilstrekkelig grad og at det gjøres individuelle vurderinger også i forhold til barnas situasjon, før det tas beslutning om økonomisk stønad.

Målsettingen med tilsynet var derfor å undersøke om:

- Ålesund kommune sikrer at det foretas forsvarlig kartlegging ved behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar
- Ålesund kommune sikrer at det foretas forsvarlige vurderinger ved behandling av økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar

Avgrensningen «personer med forsørgeransvar» inkluderer både personer som har daglig omsorg for sine barn og personer som har samvær med sine barn.

5. Funn

Avvik 1:

Ålesund kommune sikrer ikke at relevante opplysninger om barnas situasjon etterspørres og fanges opp i kartleggingsfasen i alle saker

Avvik fra følgende myndighetskrav:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §§ 18 og 19, jf. §§ 4 og 5.
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 41, jf. forvaltningsloven §§ 17

Avviket bygger på følgende:

- Kommunen/Nav Ålesund har ikke rutiner for kartlegging eller kartleggingsverktøy som ivaretar barns behov og som sikrer at saken er tilstrekkelig kartlagt
- Det fremgår ikke av vedtak, journal eller intervju at barns behov kartlegges og dokumenteres systematisk. Kartleggingen er avgrenset til en økonomisk kartlegging i forhold til antall barn, alder og bosted
Eksempel: klær, datautstyr, internett, skoleutstyr, fritidsaktiviteter og utstyr knyttet til dette
 - Søknad om internett et avslått uten at det er vurdert om barna har behov for det
 - Søker har fått avslag på økonomisk stønad med begrunnelse at utgifter til barnehage og SFO ikke var dokumentert nødvendig da søker mottok full overgangsstønad. Barna sine behov for barnehage og SFO er verken kartlagt eller vurdert
- Ålesund kommune/ Nav Ålesund har ikke vurdert faren for svikt ved søknad om økonomisk stønad fra forsørgere
- Ålesund kommune/ Nav Ålesund har ikke et system for rapportering av avvik når det gjelder behandling av søknader om økonomisk stønad
- Formålsparagraf i Lov om sosial tjenester i Nav er ikke kjent for alle ansatte
- Virksomhetsplan inneholder ikke kompetansehevende tiltak innenfor området for tilsynet

Avvik 2:

Ålesund kommune sikrer ikke at det foretas individuelle vurderinger ved behandling av søknad om økonomisk stønad fra personer med forsørgeransvar for barn i alle saker

Avvik fra følgende myndighetskrav:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §§ 18 og 19, jf. §§ 4 og 5.
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 41, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25

Avviket bygger på følgende:

- Søknad om livsopphold avslås uten at det er vurdert om søker og søkers barn likevel er sikret et forsvarlig livsopphold. I avslag er det vist til at søker har midler uten at det er gjort ei konkret individuell vurdering av om det er tilstrekkelig til et forsvarlig livsopphold
- Helhetlige vurderingen av barnets individuelle behov fremkommer ikke i de 20 saker som er gjennomgått
- Statens veiledende livsoppholdsnorm benyttes i stor grad uten at det kommer fram at det er gjort ei konkret individuell vurdering av om det er tilstrekkelig til et forsvarlig livsopphold
- Statens veiledende livsoppholdsnorm benyttes i stor grad som maksimumssatser og setningen «Hjelpen innvilges etter statens veiledende landsnorm som er høyeste norm for livsopphold» benyttes. Det får det til å framstå som at det ikke er mulig å yte høyere stønad
- «Sanksjonsnorm» er benyttet i enkelte saker uten at det går fram at søker og søkers barn er sikret et forsvarlig livsopphold. Sanksjonsnorm er kr. 1000 eller kr. 2000 lavere enn statens veiledende norm, og det er type vilkårsbrudd som avgjør hvilken sanksjonsnorm som skal benyttes
- Ved gjennomgang av vedtak kommer det ikke hvilke individuelle vurderinger som ligger til grunn for utmåling av stønaden
- I vedtak benyttes følgende formulering: «Det fremkommer ikke opplysninger i søknaden som tilsier at statlig norm for livsopphold ikke er tilstrekkelig». Det overlates dermed til søker å dokumentere og ikke til sosialtjenesten sitt eget ansvar å undersøke
- I melding i forvaltningssak kommer det bl.a. fram; «dersom vi ikke mottar etterspurt dokumentasjon innen fristen vil søknaden kunne avslås som følge av

manglende opplysninger i saken». Det overlates dermed til søker å dokumentere og ikke til sosialtjenesten sitt eget ansvar å undersøke

- Søknad om økonomisk ytelse er avslått og begrunna med at søker ikke har dokumentert behovet i søknaden tilstrekkelig. Det overlates dermed til søker å dokumentere og ikke til sosialtjenesten sitt eget ansvar å undersøke
- Søknad om nødhjelp er levert i august 2012. Det kommer ikke fram av opplysninger i journal om søknaden er behandlet på tidspunktet for tilsynet

6. Regelverk

- Lov av 2009-12-18 nr. 131: Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Lov av 1967-02-10 nr. 00: Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker
- FOR 2010 nr. 1463: Internkontrollforskrift for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen
- FOR 2006-12-15: Forskrift til forvaltningsloven

7. Dokumentunderlag

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og andre forhold av betydning som ble oversendt under forberedelsen av revisjonen:

- Nav Ålesund Mål, roller og organisering
- Lokal samarbeidsavtale for Nav Ålesund
- Internkontrollsystem for kommunale tjenester Nav Ålesund
- Delegering etter Lov om sosiale tjenester i Nav, Kap. 4: Økonomisk stønad
- Virksomhetsplan 2012 Nav Ålesund
- Oversikt over personell ved Nav Ålesund, Moa og Sentrum
- Rapport styringskort
- Forslag til fremgangsmåte rundt tildeling av Opplevelseskortet gjennom Nav kontorene

Dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket:

- 20 saksmapper
- Søknadsskjema – søknad om økonomisk stønad

Korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen:

- Brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal der tilsynet ble varsla, 28.6.2012
- E-post leiar Nav Ålesund med informasjon om kontaktperson for tilsynet, 13.8.2012
- E-postar frå leiar Nav Ålesund med etterspurd dokumentasjon, 13.8.2012 og 10.9.2012
- Brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal med program for tilsynet, 28.8.2012

8. Deltakere ved tilsynet

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakerne på åpningsmøte og sluttmøte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon / stilling	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Kristin G. Moen	Veileder	X		X
Berit Overøye	Leiar Nav Ålesund	X	X	X
Ann Elin Nesset	Teamkoordinator	X	X	X
Liv Stette	Kommunalsjef	X	X	X
Sissel Kristiansen	Veileder økonomiteam	X	X	X
Vigdis Løkka	Veileder økonomiteam	X	X	X
Mona Terese Gran	Teamkoordinator	X	X	X
Wald Svarstad	Avdelingsleder Nav Ålesund Moa	X	X	X
Alexander Måseidvåg	Teamkoordinator	X	X	X
Knut Røsok	Avdelingsleder Nav Ålesund Sentrum			X
Aina Støbakk Karlsen	Veileder			X
Hanne F. Berntsen	Veileder			X

Fra tilsynsmyndighetene deltok:

Aase Årsbog Dyrset, revisjonsleder/sosionom

Oddhild Johnsen, revisor/sosionom

Eilin Reinaas, revisor/jurist

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 07.05.2013

**SAK 15/13
ORIENTERING OM REGELENDRINGAR**

Som vedlegg følger:

- eINFO 13/1

Saken blir lagt fram til orientering.

Harald Rogne
dagleg leiar

eINFO 13/1 – Lov- og forskriftsendringer for styrket egenkontroll

Rett før jul ble det fastsatt en rekke lov- og forskriftsendringer med relevans for egenkontrollen i kommunal sektor. Endringene er i hovedsak en oppfølging av rapporten «85 tilrådingar for styrkt egenkontroll i kommunane» fra desember 2009, jf. [eINFO 09/25](#). Endringene var på [høring](#) (forslag til endringer i kommunelova og enkelte andre lover (egenkontrollen i kommunane m.m)) i 2011. NKRFs [høringsuttalelse](#) av 11. september 2011 omhandlet også ulike forhold som KRD ikke hadde fulgt opp.

I pkt. 1 nedenfor følger en tematisk gjennomgang av lovendringene (i *kursiv*) med utfyllende kommentarer (innrykket). Forskriftsendringene (i *kursiv*) blir gjennomgått og kommentert (innrykket) i pkt. 2.

1. Lovendringer

I tillegg til kommuneloven berører de omtalte endringene IKS-loven og hvitvaskingsloven. De ble vedtatt av Stortinget 11. desember 2012 ([lovvedtak 33 \(2012-2013\)](#)). Endringene i kommuneloven § 50 nr. 1 andre punktum og IKS-loven § 22 andre ledd andre punktum trer i kraft fra 1. januar 2014. For de øvrige endringene er det foreløpig ikke bestemt noe tidspunkt for ikrafttredelse.

1.1 Kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg

§ 17 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

Når det er avgjort at valg som nevnt i første og annet punktum er gyldige, foretas valg av formannskap eller fylkesutvalg, ordfører eller fylkesordførere, varaordførere og *kontrollutvalg* for den nye valgperioden.

Endringen innebærer et krav om at kommunestyret må velge kontrollutvalget på sitt konstituerende møte (jf. tilråding 1).

§ 17 nr. 3 første punktum skal lyde:

Kommunestyre og fylkesting, formannskap, fylkesutvalg og *kontrollutvalg* trer i funksjon fra det konstituerende møte.

Endringen slår fast at det nyvalgte kontrollutvalget trer i funksjon fra det konstituerende møtet i kommunestyret (jf. tilråding 1).

§ 77 nr. 2 skal lyde:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordførere, varaordførere, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, *medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a* og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Norges Kommunerevisorforbund
– på vakt for fellesskapets verdier

Postadresse:
Postboks 1417 Vika
0115 OSLO

Besøksadresse:
Munkedamsveien 3B, 3. etg.

Telefon: 23 23 97 00
E-post: post@nkrf.no
Web: www.nkrf.no

Org.nr.: 975 450 694
Kontonr.: 1450.12.70424

Endringen innebærer ikke et nytt unntak fra valg til kontrollutvalget, jf. koml. § 10 a nr. 2. Tilføyelsen er pedagogisk motivert og medfører at alle unntakene for valg til kontrollutvalget nå er samlet i én bestemmelse i kommuneloven (jf. tilråding 6).

§ 77 nr. 8 blir oppheva.

Nåværende nr. 9 til nr. 11 blir nr. 8 til nr. 10.

(8. Kontrollutvalgets møter holdes for lukkede dører dersom ikke utvalget selv har bestemt noe annet. Dersom møtet holdes for åpne dører, skal dørene likevel lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. § 31 nr. 3 siste punktum gjelder tilsvarende.)

Endringer medfører at møtene i kontrollutvalget som hovedregel blir åpne, og at kommunelovens saksbehandlingsregler for folkevalgte organer i kap. 6 også blir gjeldende for kontrollutvalget (jf. tilråding 8).

1.2 Kommunelovens økonomibestemmelser

§ 48 nr. 5 andre punktum skal lyde:

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre *betryggende kontroll* og en høy etisk standard i virksomheten.

Kommunene skal i årsberetningen redegjøre for arbeidet med intern kontroll i virksomheten. Kommunal- og regionaldepartementet foreslo opprinnelig ikke å lovfeste et slikt krav, men etter høringsrunden fremmet departementet likevel forslag om det for Stortinget (jf. tilråding 25 og 26).

§ 50 nr. 1 skal lyde:

Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk. *Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvarer rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.* Det kan kun tas opp lån til tiltak som er ført opp i årsbudsjettet.

Lovendringen har sammenheng med omleggingen av regnskapsføringen av merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer, som fra 2014 skal inntektsføres i investeringsregnskapet, jf. forskrift om årsregnskap og årsberetning § 3 åttende ledd. Fra samme tid blir dermed låneadgangen begrenset til å omfatte kommunens netto anskaffelseskost.

§ 50 nr. 7 bokstav b blir oppheva.

Nåværende bokstav c blir bokstav b.

(b. Kommunens eller fylkeskommunens likviditetslån eller benyttet trekkrettighet etter nr. 5, skal være gjort opp senest når årsregnskapet³ fastsettes. Når kommunestyret eller fylkestinget vedtar at et regnskapsmessig underskudd skal fordeles, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsvarende den maksimale periode for inndekning av underskuddet.)

Avdragsbestemmelsene knyttet til likviditetslån blir dermed opphevet. Dette er begrunnet i at bestemmelsen er overflødig da lovbestemmelsene om økonomisk balanse og kravet til likviditetsstyring i kommuneloven § 52 er tilstrekkelig til å sikre de hensyn bestemmelsen var ment å ivareta. Adgangen til å ta opp likviditetslån etter § 50 nr. 5 berøres imidlertid ikke av denne lovendringen.

1.3 Kommunelovens bestemmelser om kommunale foretak

§ 29 nr. 4 skal lyde:

Bestemmelsene gjelder ikke for kommunale eller fylkeskommunale foretak, jf. kapittel 11. Bestemmelsene i §§ 30 nr. 4, 31 og 31 a og 36 til 38 a kommer likevel til anvendelse.

Endringen innebærer at kommunelovens hovedregler om åpne møter og ev. lukking av møter også blir gjort gjeldende for styremøter i foretakene.

§ 65 nr. 3 andre punktum skal lyde:

Et flertall av de ansatte ved foretaket kan kreve at inntil en femtedel av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte.

Endringen er ment å harmonisere ordlyden i tråd med annen tilsvarende lovgivning.

§ 68 nr. 5 blir oppheva.

Nåværende nr. 6 til nr. 9 blir nr. 5 til nr. 8.

(5. Styrets møter holdes for lukkede dører dersom ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet i vedtektene. Dersom styrets møter holdes for åpne dører, skal dørene likevel lukkes dersom styret skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. § 31 gjelder tilsvarende.)

Denne endringen henger sammen med endringen i § 29 nr. 4 foran.

§ 71 nr. 2 skal lyde:

Daglig leder skal sørge for at foretaket drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at det er gjenstand for betryggende kontroll.

Endringen er ment som en presisering av gjeldende rett når det gjelder daglig leders helhetlige ansvar for den interne kontrollen i foretaket (jf. tilråding 36).

1.4 Kommunelovens bestemmelser om selskapskontroll

Overskrifta til § 80 skal lyde:

§ 80 Innsyn og undersøkelser i selskaper

Overskriften er endret for å dekke paragrafens innhold (jf. tilråding 67).

§ 80 første ledd skal lyde:

I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, i interkommunale styrever etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Endringen medfører at virkeområdet utvides til også å omfatte egne rettssubjekter organisert som interkommunalt samarbeid etter kompl. § 27. Det samme gjelder for aksjeselskaper heleid direkte og/eller indirekte av kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper (jf. tilråding 66).

1.5 Lov om interkommunale selskaper

§ 18 tredje ledd blir oppheva.

Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

(Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettet ikke endelig før kommune- eller fylkeskommunedeltakernes budsjetter er behandlet etter kommuneloven § 45 nr. 4, for så vidt angår tilskuddet.)

Vilkåret om at budsjettet for IKS dersom det forutsetter tilskudd fra deltakerne ikke er endelig før deltakerkommunenes årsbudsjett er fastsatt, oppheves. Dette er begrunnet med at kravet om budsjettendringer etter § 19 ivaretar dette behovet.

§ 20 første ledd siste punktum skal lyde:

I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden.

§ 20 siste ledd blir oppheva.

(Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om økonomiplanens innhold.)

Endringene i § 20 innebærer at kravet til å opplyse om garantiansvar blir opphevet for å bringe bestemmelsen i samsvar med garantiforbudet i § 22. Videre oppheves forskriftshjemmelen for økonomiplan. Noen slik forskrift er ikke gitt. Endringene får dermed ingen praktisk betydning.

§ 21 første ledd andre punktum blir oppheva.

(Departementet kan i særlige tilfeller dispensere fra forbudet.)

Muligheten til å dispensere fra forbudet mot å bruke inntekter ved salg av anleggsmidler til driftsformål oppheves for å harmonisere IKS-loven med kommuneloven.

§ 22 skal lyde:

§ 22 Lån, garantier og finansiell risiko

Selskapet kan bare ta opp lån dersom dette er fastsatt i selskapsavtalen. Dersom selskapet skal kunne ta opp lån, skal avtalen inneholde et tak for selskapets samlede låneopptak.

Selskapet kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk, og for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvarer rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Selskapet kan ta opp likviditetslån eller inngå avtale om likviditetstrekkrettighet.

Dersom en av deltakerne er underlagt reglene i kommuneloven § 60, skal selskapets vedtak om opptak av lån eller vedtak om langsiktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre selskapet utgifter utover de fire neste budsjettår, godkjennes av departementet.

Selskapets samlede lånegjeld etter andre ledd første punktum skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for selskapets samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste årsskifte.

Selskapets likviditetslån eller benyttet trekkrettighet etter andre ledd tredje punktum skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes. Foreligger det regnskapsunderskudd som etter økonomiplanen skal dekkes over flere år, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsvarende inndekningsperioden.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

Selskapet skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at selskapet skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Avtale i strid med bestemmelsene i første, tredje og sjette ledd er ugyldig.

Bestemmelsene om låneopptak og avdrag på lån er i stor grad harmonisert med tilsvarende bestemmelser i kommuneloven § 50, med unntak av adgangen til bruk av lånefond. Lovgiver har likevel funnet grunn til at bestemmelsene om avdrag på likviditetslån skal videreføres for IKS.

§ 27 skal lyde:

§ 27 Selskapets regnskap

Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Det kan i selskapsavtalen bestemmes at selskapet i stedet skal avgi regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. *Selskapet har bokføringsplikt etter bokføringsloven.*

Regnskapet og årsberetningen fastsettes av representantskapet. *Styret fremlegger forslag til årsregnskap og årsberetning.*

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om årsregnskapet for interkommunale selskaper.

Lovendringene slår fast at IKS har bokføringsplikt etter bokføringsloven. Det vil også omfatte bokføringsforskriften, herunder eventuelle relevante bransjekrav i forskriften kapittel 8. Videre slås det fast at det er selskapets styre som er ansvarlig for å avlegge årsregnskap og årsberetning. Endelig er forskriftshjemmelen endret til å omfatte både regnskapsavleggelse etter regnskapsloven og etter kommunale regnskapsprinsipper.

Det forventes at endringene i IKS-loven følges opp med endringer i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

1.6 Hvitvaskingsloven

§ 4 andre ledd nr. 1 skal lyde:

1. statsautoriserte og registrerte revisorer, samt revisor som er ansvarlig for revisjon av regnskapet for kommune eller fylkeskommune, samt for kommunalt og fylkeskommunalt foretak, i samsvar med nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner § 78 nr. 8,

Endringen medfører at oppdragsansvarlige *regnskapsrevisorer* etter kommuneloven får samme plikter etter hvitvaskingsloven (jf. §§ 17 og 18) som statsautoriserte og registrerte revisorer (jf. tilråding 82). NKRF fikk ikke gjennomslag for sitt syn om at dette også bør gjelde for oppdragsansvarlige *forvaltningsrevisorer*.

2. Forskriftsendringer

Alle forskriftsendringene ble fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 6. desember 2012 og trådte i kraft fra 1. januar 2013.

2.1 Kontrollutvalgsforskriften

§ 4 første ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. *Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukket møte i kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer. Kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme, i forskrift eller for ett enkelt møte, at kontrollutvalget ikke har rett til å være til stede i lukket møte i kommunestyret eller fylkestinget.*

Denne endringen medfører at kontrollutvalget som hovedregel har rett til å være til stede i kommunens folkevalgte organer.

§ 13 annet ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. *Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger,*

med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

For å sikre at planen for gjennomføring av selskapskontroll bygger på et faglig grunnlag medfører denne endringen at det, som for forvaltningsrevisjon, stilles krav om at planen skal baseres på en overordnet analyse.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon. Den som utfører revisjonsoppgaver for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder medlemmer av kontrollutvalget eller kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Ordlyden i den første setningen slår fast på prinsipielt grunnlag at sekretariatet skal være uavhengig. Den siste setningen slår fast at verken medlemmer i kontrollutvalget eller kommunestyret i den aktuelle kommunen kan utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget (jf. tilråding 11).

2.2 Revisjonsforskriften

§ 4 fjerde ledd blir opphevet.

(Kontrollutvalget skal ha kopi av brev med påpekninger etter annet ledd.)

Endringen er begrunnet med at den sto i direkte motstrid til annet ledd i samme paragraf. Den inngikk for øvrig ikke i den foran nevnte høringen.

§ 11 tredje ledd blir opphevet.

(Departementet kan gi dispensasjon fra kravet i første og annet ledd.)

Endringen medfører at departementet ikke lenger kan dispensere fra kravene til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor (jf. tilråding 42). Underhånden har KRD opplyst at gyldigheten av dispensasjoner som gjaldt ved årsskiftet ikke påvirkes av endringen.

Oslo/Lillehammer, 10. januar 2013
Norges Kommunerevisorforbund

Bjørn Bråthen
Seniorrådgiver

Knut Erik Lie
Seniorrådgiver